

ÁLLATOK VÉDELME.

A kolozsvári Állatvédő-Egyesület havi közlönye.

Szerkeszti:

ÉBER ERNŐ.

Kéziratok a szerkesztő nevére Deák Ferencz-utca II. ss. kéretnek. Előfizetések és pénzküldemények az egye- ület pénztárosa Virányi István úr (Hosszú u. 9 sz.) czimére intézendők.	Tagoknak tagsági díj fejében jár. Előfizetési ár: Egész évre — — — — 2 kor. — fill Fél évre — — — — 1 kor. — fill Számonként — — — — — kor. 20 fill
--	--

IX. évfolyam. Kolozsvár, 1904. Junius. 6. szám.

TARTALOM: Bika és torreador. — Az Országos Állatvédő Egyesület beadványa a belügyminiszterhez a bikaviadal beszüntetése tárgyában. — Plutarch a hús-evésről. — Az állatkínzás erkölcsstelenítő hatása. — Állatkínzás Olaszországban. *K. Fr.* — Régi állatvédelmi jegyzőkönyvekből. — Az emberek szeretete az állatok iránt, a kereszténység parancsolata. — Madarak a szabadságharcban. — Cserreg ismét a szarka. — Svábország ezred libája. — *Állatvédelem és állatvilág:* Állatvédők törvénykönyve. — Egy francia generális állatvédő rendelete. — A kutya hí sége. — Tagdíjunkt befizettek névsora. — Értesítés.

Bika és torreador.

Hát vadabb voltam Pouly Fils valamennyi bikájánál, mikor az arénát elhagytam az előadás után.

Előadás?

Nem viadal?

Ördögöt viadal! Komédia! Krajcáros komédia! Hol drága pénzért gyönyörködhetik brutalitásokban a XX-ik század.

Szegény bika. Hogy kinozták, hajszozták, szurkálták, átugráltak raja, futottak előle színlelt rémülettel — s a szegény pára csak állt, vagy ha már jobbról, balról, előlről, hátulról nagyon riasztgatták és neki iramodott, akkor is a kijárat felé rohant, honnan csak kinnal, a közönség derüje közt tudták másfelé terelni.

Szegény bika! Mily szelid volt és mégis, hogy elbántak vele — mily rut, mily embertelen módon!

És miért?

Hogy a közönség mulasson?

Hát a közönség..... az mormolt valamit a fogai között, a mi lehetett káromkodás is — — és azt hiszem, nem nagyon bánta volna, ha a kinzók egyikét-másikat felhasított belekkel látta volna heverni a porondon.

Mert a közönség durva, vértszomjazó. Vért, vért, vért akart látni! De nem ám a szegény, szájalomraméltó, csenevész és erőtlén bikáét, hanem a torreadorét.

Szegény bika!

Mért is futottál vagy tizszer körben mikor a porondon kitessekelték? Talán égő taplót tettek a füledbe s azért kellett ugy futnod? Vagy annyira jól esett körülugrálnod szűk istállódból kiszabadulván — egy pár percre?

Miért futsz bika! Barom! Hiszen még nem is izgattak!

Ahán! jönnek már a »hogyyishivják«-ok a piros kendőkkel s te megállsz szeliden, megadással — vagy már elégett a füledbe tett tapló?

Most fuss állat!

Most mutasd, hogy dühös vagy!

Még sem vagy dühös?

Nézd, a toreádor mily szépen ugorja át a két méter magas falat!

S te bámulod mozdulatlanul! Ugy-e szépen ugrott? De miért? Talán nagyon erősen ránéztél különben oly szeliden tekintő szemeiddel s ő azt hívé, hogy komolyan haragszol!

Most tapsolnak a torreadornak.

Mi történt?

Jaj! beléd ütött valami spanyol nevü micsodát!

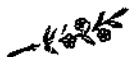
De kiknek tetszik ez? Kik tapsolnak?

A hölgyek?

A hö—öl—gye—ek?!

Szegény bika! Nem tudsz felelni kérdéseimre, mert néma vagy. De egy utolsó kérdést mindennek dacára még intézek hozzád és kérlek, rázd nemlegesen, vagy bölítsd igenlőleg tuskés kokárdákkal teleszurkált fejedet, ha kérdelek:

Nem tartasz-e engem magadnál is nagyobb baromnak, ki veled együtt szenvedtem lelkileg s talán kinzódban, mint te testileg, s ki mindezért még — — fizettem is?

Az Országos Állatvédő Egyesület beadványa a belügyminiszterhez

1904. évi június hó 16-án, a bikaviadal beszüntetése tárgyában.

Engedje meg Nagyméltóságod, hogy a Budapesten tartott bikaviadatok tárgyában újból fordulhassunk N. M.-hoz tiszteletteljes kérésünkkel.

Tudjuk, hogy N. M. nem barátja a nyers népmulatságoknak, nem pártolója az állatkinzás bármely nemének s így a bikaviadatoknak sem és tudjuk azt is, hogy N. M. jobb meggyőződése ellen, csakis a vállalkozók által felhozott méltánylást igénylő érvekre való tekintettel méltóztatott kivételesen megengedni, hogy az előre hirdetett három előadás megtartassék.

N. M. feltételül méltóztatott kikötni azt, hogy a törvénybe állatkinzás általában mellőztessék, de kiváltképen azt is, hogy lovak ne szerepeljenek és hogy a bika leszurása is tilos legyen. Midőn N. M.-nak ezen bölcs intézkedéséről hálával emlékeznénk meg, kénytelenek vagyunk N. M. nagybecsű figyelmét felhívni arra, hogy a napi lapok hírei szerint a bikaviadatok vállalkozói leszállított árak mellett folytatni szándékoznak.

Tekintettel arra, hogy ezen szánalomra méltóan alacsony színvonalon álló mutatványok helylyel-közzel izgalmas látványossága az eddigi igen magas helyárak műveltebb közön-

ségére is igen sajnálatraméltó hatással volt, a mennyiben hangosan követelte, hogy a bika leszúrassék,

tekintettel arra, hogy a leszállított helyárok mellett várható közönségben még jóval nyersebb és durvább alakban és modorban fognak az emberben szunnyadozó vad hajlamok nyilatkozni,

tekintettel arra, hogy a bikaviadalok behozatalának ürügyeül felhozott idegenforgalom nem valósult meg, ellenben a külföldi sajtóban a bikaviadalok hírére számos, reánk nézve éppen nem hizelgő nyilatkozat került forgalomba,

tekintettel arra, hogy részben idegen vállalkozók amugy is tőkeszegény, de könnyelmű költekezésre nagyon is hajló népünk kizsákmányolására alapították vállalatukat, melylyel tisztességesebb szórakoztatást szolgáló hazai vállalatainkat károsítják,

tekintettel végül arra, hogy akár reklám céljából, akár komoly szándékkal azt a hírt terjesztik a közönségben, hogy a kihágási büntetés nem igen sujtó kockázata ellenében a bikát nyílt arenában mégis leszúriák, a legmélyebb tisztelettel kérjük N. M.-at, hogy a bikaviadalok további tartását megtiltani kegyeskedjék.

Ha pedig ez bárminő okokból ez idő szerint lehetséges nem volna, kérve kérjük N. M.-at, méltóztassék szigorúan intézkedni legalább az iránt, hogy az állami rendőrség N. M. humanus intencióinak megfelelőleg, komoly feladatának ismerje azt, hogy a szóban forgó mutatványoknál minden olynemű variációk mellőztessenek, melyek az állatok kinzásával és a közönség feltűzelésével járnak és hogy abban az esetben, ha ezek az idegen országbeli emberek csakugyan elég vakmerőek volnának egy szándékos törvénysértést elkövetni, akkor a rendőrség kötelességének ismerje a kihágási eljárás megindításán felül a bikaviadaloknak brevi manu azonnal és egyszersmindenkorra való betiltását.

Plutarch a hús-evésről.

Egy folyóiratban mély benyomást keltő értekezést lehet olvasni *Plutarch*-tól, e szellemes és előkelő görög tudóstól:

„Feltehető, hogy az első ember, ki hús evésre vetemedett, szükség és nyomor által lett erre kényszerítve. Mert ezeket még

nem a vágy hajtotta, még ők nem voltak minden szükségessel tülön-tul ellátva, hogy ők csupa szeszélyből ily csudálatos és természetellenes inyencségre vetemedjenek; nem, mert ha ők láthatnának minket, biztosan így szólnának: „Ó ti szerencsés és boldog emberek, ti az istenek kegyencei! mily szerencsés időszakban születetek! Mily fölöslegét a különböző földi javaknak élvezhetitek ti! Mi minden terem nektek! Mi mindent gyűjthettek ti! Milyen gazdagságot, mily gyönyört arathattok növényzetetekből. Nektek megengedtetett, hogy jóllakjatok a nélkül, hogy be kellene magatokat szennyezni; a mi életünk a legszomorubb, legborzasztóbb időre esett, a mikor a teremtés ujsága miatt a legborzasztóbb nyomorral és nélkülözésekkel küzdöttünk. Az égboltozatot komor felhő takarta, a csillagok áthatolhatlan nedvességgel, tüzellel és pusztító szelekkel voltak körülveve. A napnak nem volt megrendes utja, sem a hajnali pirkadás, sem az alkonyat, sem a különböző évszakok nem változtak szabályosan. A földet gátnélküli folyamok árasztották el; sok vidéket az álló vizek pusztítottak el. Nem is gondolhattunk élvezhető termények előállítására, nem voltak művészies szerszámaink, az emberi szellem alkotta gépeink. Az éhség nem hagyott időt és ha ismertük volna is a földmívelés titkát, nem használhattuk volna azt, mert nem számíthattunk biztosan a visszatérő időszakokra. Csuda-e, hogy a természet ellenére állatok húsára szorultunk, mikor még iszapot is ettünk és a fa kérgét rágtuk, mikor boldogság volt zöld fűvet vagy nedvdús gyökeret találni? Az emberek, kik a makkot megkóstolták és ették, örömeikben a tölgyfa körül ugrándoztak és a fát tápláló anyjuknak nevezték. Ez volt az első öröme az emberiségnek, a többi mind szomorúság, fájdalom és bánattal volt tele. De milyen veszettség, milyen örület hajt mostani gazdagságtokban e gyilkosságra? Miért hazudjátok a földnek, hogy nem képes benneteket táplálni? Mi indit arra, hogy a törvényhozó Cerest így megsértsetek, a bájos Bachust így megszegyeníteni, mintha keittőjüktől nem nyernétek kellő táplálékot? Nem szégyenlitek magatokat, a finom és izletes gyümölcsöt vérrel és gyilkolással beszennyezni? A kigyót, párducot és oroszlánt kegyetlennék nevezték, holott ti is minden vonakodás nélkül gyilkoltok s nem maradtok kegyetlenségben mögöttük. Mert ezek azért gyilkolnak, hogy élhessenek, ti azonban, hogy nagyobb változatosságtok legyen. Természetesen nem eszünk farkast és oroszlánt, hogy megbosszuljuk magunkat rajtuk. Ilyen állatokat

nem bántunk, de a védtelen és szelideket, kiknek sem karmaik, sem fogaik nincsenek, a mivel minket megsebezhetnének, ezeket fogjuk és öljük meg; olyanokat, melyet a természet mintha csak disznek, szépségük miatt teremtett meg. Nem indít meg bennünket semmi, sem a szin pompája, sem a dallamos hangok, a lélek egyszerű egészsége, a tiszta életmód, vagy az állat bámulatos okossága. Egy kis hús miatt elraboljuk lelküket, napot, világosságot, életüket, pedig hiszen ennek élvezésére teremtődtek. Hangjuk, turbékolásuk, mit mi nem érthetünk meg, mind az, csak azt beszéli: „Szükségből ha ölsz, nem lehet kifogás, csak ha inyenéségből teszed. Ölj meg, hogy legyen mit enned, de ne ölj azért, hogy nagyobb étvágyad legyen.“ Mily kegyetlenség! borzasztó a gazdag emberek asztalát látni, melyet a mészárosok, szakácsok hullákkal raknak meg; de még undorítóbb, mikor az asztalokat lerakják. Mert mindig több marad meg, mint a menyit megesznek s így ez állatok hiába áldoztattak föl.

Nézzük csak meg azt a kifogást, melyet sok ember használ, hogy az embert hús evésre a természet alkotta. Hogy a hús evés nem természetes az embernél, azt már a test alkata és berendezése mutatja. Mert az ember teste nem hasonlít semmiben sem a húsevőkéhez. Nincs sem horgas csőre, sem hegyes csőre, sem hegyes foga és éles karmai, nincs oly erős gyomra s oly testi hőmérséklete, hogy a nehéz húsételt felaprózhassa és elemésztthesse. A fog simasága, a száj kicsinysege, a nyelv puhasága és az emésztő szervek gyengesége elég fényesen bizonyítja, hogy a természet az embert nem húsevőnek szánta. Miért eszel hát a természet ellenére olyat, a minek lelke van?

De a halott állatot sem eszi senki úgy a hogy van, hanem először főzni, sütni, fűszerek és tűz által meg kell változtatni, hogy az ily módon megcsalt izlés undor nélkül befogadja. Úgyes volt annak a lakademoni férfinak felelete, ki egyszer egy korcsmában halat vett és a vendéglős, a kinek azt el kellett volna készíteni, sajtot, ecetet és olajat kért hozzá, erre felkiáltott: „El hiszem, ha nekem mindez volna, akkor nem kellene a hal!“ Mi pedig úgy kicsapongunk a gyilkolásban, hogy a húst csak mellék ételnek tekintjük és a húshoz megint más mellék ételt, u. m. olaj, bor, méz, ecet és halolajat syriai és arab fűszereket kevernek és tényleg mint egy hullát balzsamozzák be. Az ily módon feloldott, megpuhított és mintegy rothadásba átment húst, roppant nehéz elemésztani és ha a gyomor elég erős is elemésztésére, mégis sok kellemetlenséget és nehézséget okoz.

Diogenes merészelt egy nyers polypot enni, hogy a tűz általi elkészítést elkerülhesse és mivel sok pap és más ember állt körülötte, köpenyébe burkolódott és egy darab húst tartott szájához. Látjátok, így szólt, ti miattatok teszem magamat e veszélynek ki! Tényleg, dicséretes veszély! Mert a philosoph nem úgy kockáztatta életét mint Pelopidas a thebiaiak szabadságáért, nem úgy mint Harmodius és Aristogeiton az athéniaiak javáért, hanem egy nyers polypal küzdött, hogy az emberi életet előbbi nyers vadságába vezesse vissza.

De a hús evés nemcsak testünknek terhes, nem, lelkünket is tulterheli és elbutítja. Bor és hús élvezete erőssé tette ugyan a testet, de a léleknek elrabolja erejét; és hogy ne tegyem a vivókat ellenségemmé, csak a honfitársaimat hozom fel példának. Minket böötiaikat csak hájtejűeknek, ostobának és érzéketlennek neveztek az attikaiak falánkságunk miatt. Mások még disznóknak is és Menander jó állkapcsuaknak nevezett. Pindarus azt mondja: „Föl, kergesd társaidat, Teneas, hogy ők megerősítsék, miként a régi ócsáriást, tudnillik böötiai vadkan,“ nem érdemeljük meg.

De nem csudás-e az, hogy mi csupa szokásból emberszeretők lettünk? Mert ki fog egy embert sérteni, hogy ha más teremtményekkel, kik hozzá nem állnak így közel, szelid és elnéző? Emlékezem, hogy tegnapelőtt beszéltem Xenokrates eljárásáról és arról, hogy régente Athénben megbüntettek valakit azért, mert egy kost elevenen nyuzott meg. De egy élő állatot kinezni szememben nem büntetendőbb, mint azt megölni és életét elvenni. De nekünk úgy látszik több érzékünk van az iránt a mi szokásainkkal megegyezik, mint az iránt, a mi a természettel ellenkezik.

Az állatkinzás erkölcstelenítő hatása.

A viviszekció gyalázatos tett,
mely a tudomány alá rejtőzködik.

Walter Scott,

Az utóbbi időkben a lapok mind sűrűbben hangoztatják, hogy elsőrangú klinikusok tanulmány céljából beteges, ártalmas, a bajaikra semmiképp nem tartozó szöveteket, betegség csirákat, oltanak, nőket és gyermekeket inficiálnak, baldoklókon, örülteken kísérleteznek, mint a kísérleti állatokon. Jogos felháborodással írta

valaki: »Ezek a kísérletek véráldozatok, fuffanggal és árulással a szegénység adója gyanánt követelve, gunyolják a napjainkban dicsekedve hangoztatott jótékony szellemet.«

Törvény után kiáltanak, mik meggátolják a tudós gonosztévők működését. Képesek lesznek-e a törvények ezen segíteni? Kik a gonosz tettet akarják a világból kiirtani, először azt tekintsék. Évek óta folyik a küzdelem az átkos tanulmány mód, a viviszekció ellen. Hiába! Elsőrangú tudósok, írók, sőt orvosi tekintélyek nyomatékosan bizonyították, hogy a kutyákon és más állatokon betanult operációkat szegény nyomorult tuberkulikusokon rákbetegeken próbálják ki. Mert mi indítaná, e kegyetlen kutatókat arra, hogy fele uton megállapodjanak? Szívük megkeményedett; napról-napra hallják az állatok fájdalmas hangjait. Mit sem törődve az élő test fájdalmas rángatózásaival, csak egy célt ismernek; céljukat, és nem csudálkozhatik rajta senki, hogyha ezt a figyelmetlenséget a laboratóriumból a beteg ágyhoz viszik. A nyers kedélyű, lelkiismeretlen orvos, ki az emberrel mint kísérleti nyullal bánik, csak az erkölcstelenedés terméke s ezt a viviszekció idézi elő.

Az újabb időben a porosz közoktatásügyi miniszter komoly kísérletet tett, hogy a jövődöbéli kihágásoknak elejét vegye. A miniszteri rendelet szerint csak diagnosztikai, gyógyászati és immunisáló célokra használható és ha ilyen célra szolgál is, nem szabad, ha: 1. olyan személyről van szó, a ki még kiskorú, vagy más okból nem tökéletes a rendelkező képessége; 2. ha az illető személy nem nyilvánítja teljesen félreismerhetetlenül beleegyezését; 3. ha a műtétet, jobban mondva a beleegyezést nem előzte meg beható magyarázata annak, hogy micsoda hátrányok hárulhatnak reá a műtéttől. És kiadatott még a rendelet, hogy minden esetenél e három feltétel és az eset körülményei a beteg-cédulán feljegyzendők.

De ha valaki azt hiszi, hogy evvel a rendelettel talán gátat vetettek az orvosi tévelygéseknek és kihágásoknak, az téved. Egy munkában „Ärztliche Versuche an Menschen“ (a Woche 10. számában, 1901.) egy orvosi tekintély Dr. Moll Albert így nyilatkozott: „Fájdalom, ez első pillantásra nagyon üdvösnek látszó intézkedés inkább arra szolgál, hogy a kormányt további támadásoktól védje meg, semmint, hogy a káros műtéteket gátolja. Ez intézkedés nem alkalmas arra, hogy említésre méltó hasznot hajtson.“

Na hát itt van. Mi sem hiszünk sikerében, addig míg meg van engedve a kísérletezés élő állatokon, mert ez a mód eldurvítja a lelket. Azért el a viviszekcióvall

Állatkinzás Olaszországban.

— Levél a szerkesztőhöz. —

Az »Állatok Védelme» szerkesztőjének

Kolozsvár.

Mindazokat a borzasztó állatkinzásokat, mit Önök folyóiratukban az »Állatvédelem»-ben leírnak, én is tapasztaltam, mikor e télen az örök városban tartózkodtam.

Naponta, sőt óránként a legbrutálisabb bánásmódot tapasztaltam a szegény védtelen állatok, ezen nyomorult lények iránt, melyek életüket Róma utain tengetik. A ménynyire vonz mint művészt Olaszország, csak arra a borzasztó kinzásokra kell gondolnom és irtozattal fordul el lelkem attól az országtól, hol nem képesek sem a természet szépsége, sem a művészet remekei, sem a vallás a nép lelkét finomítani.

Brassó, 1904. V. 29.

K. Fr.

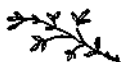

Régi állatvédelmi jegyzőkönyvekből.

— A „Züricher Blättern für Thierschutz“-ból —

Az 1856-ik év július 8-án tartott gyűlés jegyzőkönyvében a következő rész található: A jegyző Ed. Fäzi-Gessner ur jelentése szerint, Wagner Richard zeneigazgató Zürichben, rendre utasított egy fuvarost, a ki állatkinzást követett el, azért a következő irást küldték neki: Az állatkinzás elleni egyesület értesült, hogy ön egy edényszállító fuvarost, ki egy öreg, gyenge lovat erőszakos és kegyetlen módon hajtott, hogy a nyomorult állatnak erejét túlhaladó terhet cipeljen, nyers bánásmódja miatt szigorúan, de igazságosan utasított rendre és hogy felajánlotta egy más ló árát, hogy a szegény megkinzott állatnak könnyebbülést szerezzen. Ez ajánlatra önt mélyen sértő választ kapott, azért kötelességünknek tartjuk férfias és nemes viselke-

déseért elismerésünket és köszönetünket kifejezni. Ezt annál szívesebben tesszük, mert tudjuk, hogy ön régóta működik szóval és tettel az állatok védelmére törekedő egyesület mellett, hogy evvel nemesebb gondolkodást terjesszen és a mostani durvaságot az állatok iránt kiirtsa. Szerencse kívánataink kifejezése mellett stb.

Az embernek szeretete az állatok iránt, a kereszténység parancsolata.

Egy érdekes prédikáció jutott most kezünkbe. Ebben az állatvilágról is megemlékezik.

Megemlítendők e szavak, melyek az állatvilágról szólnak.

Halljuk tehát: »És ti tökéletlen lakói a földgolyónak, szintén a nagy alkotó kezének művei, mint mi!

Sokan közületek oly közel álltok hozzánk, barátságot kötök velünk és lelkileg beszéltek hozzánk, és veletek ne tartsunk barátságot.

Hát tényleg ellenségeskedéssel fizessünk ezért a barátságért! Akkor nem volnánk hozzá méltók!

És az állatok lelki beszédjét ne hagyjuk magunkra hatni? Ne lépünk barátságba velük s ne éreztessük ezt szóval és cselekedettel?

Nemes ember úgy cselekszik. És ez egy maradandó szép nemes viszonyt létesít állat és ember között! Milyen idealizmus van a barátságos viszonyban ember és állatvilág között.

Ha ez beteljesülne, örömmel mondhatnánk, hogy: a világ szebb lesz napról-napra s ki tudja, hol állapodik meg!

Akkor megvolna az elveszett paradicsom!

Madarak a szabadságharcban.

Edvös Károly, a kitűnő elbeszélő írta meg a minap a szabadságharcra való emlékezése közben a következő reminiscenciát:

1849-ben Uj év napjára virradóra kegyetlen lett a hideg. Sajátságos tünet miatt emlékszem erre.

Lakásunkon nem volt kettős ablak. Az üvegen kívül volt az ablakvas, azon kívül a zsalu, ahogy hajdan falusi házaknál szokásban volt. Reggel azt mondja apám s visz bennünket az utcára néző első szobába:

— Gyertek csak, gyermekek, láttok valamit!

Az első szoba homályos volt. Utcára néző két ablakja egészen sötét. Csak az udvarra néző ablakja világított.

Mert az utcára néző két ablak köze tele volt eleven vad madárral. Ott pihogtak, mozogtak, csicseregtek egymás hegyénhátán százan meg százan. A zsalu egyik vitorlája félig felhuzva maradt. A nyíláson épen befért egy madár. S annyi madár húzódtott oda, ahány oda fért. A rejtentő hideg elől kerestek ott menhelyet, különben a zord éjszakában megfagyott volna valamennyi. Gyönyörű halvány rózsaszínű vörösbecy volt minden madár. Vad madár s mintha még se félt volna tőlünk. A hideg és az éhség már elsanyarította őket. Apám behozott egy fél szakasztókosárnyi kendermagot, az ablakot kinyitotta, a sok madár szinte bedőlt a szobába s a padlón szétöntött magot mohón ette.

Ugyanennyi eféle madár menekült be a méhesbe is ez éjszakán. Azért nem feledem el e napot, mert e tünetet életemben máskor soha nem láttam.

Cserreg ismét a szarka.

Már eltrillázta reggeli énekét a pacsirta s eldanolta apró strófáit. Selymes vetésben bujkál most és szedeget.

Már leszállott magas keringéséből, derült levegőégből a gólya is. Betekintette felülről a vidéket, messze nézett, messze látott, majd leszállott a vízre. Most ott lépeget a nedves réten. Belegázol a vízbe, egyet-kettőt, azután figyel.

Választott királya ő a békáknak, bár mint félnek tőle, el-tűnnek s elhallgatnak, ha közójük kerül és csak egyet mozdul; hát meg-megáll és figyel, hol és melyik úti fel fejét legelőbb ismét a színen.

Buborékol a víz, ő azt már ismeri: ott dugja ki otromba fejét, ökölnyi nagy szemét az első. De a gólya még nem mozdul, hanem vár. Majd még közelebb is kerül egyik vagy másik;

ezt azután bekapta hirtelenül. Megint megrezdül a víz, ügyel-
figyel a golya s nyomban rá odavág a csőrével — utána pedig
nagyot nyel. Egy-két békával kevesebb kurutyol majd este, hold-
világos szép estén, szerelmesek versenyén.

A golya ezután tovább áll. Nehéz az ő kenyere is, mint
minden másnak; keresni, szerezni kell ez éleiben minden falatot.
Odébb áll, mert itt már meglátták és óvatosan messze kerülük.

Megint egy lábön áll és most engem figyel. Vajjon miért
közeledem feléje? — alighanem ezt gondolja magában. Magá-
ban, nincs kitől kérdezze, mivelhogy nincsen párja.

Özvegy-e, avagy árva? Tavasz kezdetén elhagyatott-e, vagy
elűzött? Senkise tudhatja, csak ő.

Nagy távolban egy lebegő pont van az égen: ezt nézi.
Nézi már régen.

Dérült az ég. Ritka fehér felhők fátyolán átcsillan a nap.

Lebeg a pont, de nagyobbodik már, mert közeledik; majd
nagy ívekben kering tág mezők és rétek felett.

Madár szeme a felhőig lát s amit most lát egy lábön álló
barátunk, tudja, hogy az a pont: szintén golyamadár.

Nyakát kinyújtja, szárnyait bontogatja, egyet lép, egyet leb-
bent, majd neki szalad, amint felrepülni készül. És most már
száll ő is. Arafelé veszi útját, amerről párját látja jönni. Nemso-
kára magasan jár a fehér felhők alján.

Nagyot kering most a másik és visszafordul; kitér a talál-
kozás elől; utánna siet a miénk — tavasz kezdetén elhagyott-e,
vagy elűzött? Senkise tudhatja, csak ő. Szállnak, szállnak egy-
más után, majd elveszti a szemem mindkettőt.

Síkföld az egész vidék. A határdomb teteje a legmagasabb
pont. Oda igyekezem most.

Nedves a rét, üde pázsit a mező. Selymes búzavetés mes-
gyéjén betérek a kökénybokros ösvésre, elvirágozott már a kö-
kénybokor; fehérszirmú virágdíszle hullott mind. Elmúlt az ideje.

Rövid a virág élete: rövid, de kedves. Harmat üditi, nap-
sugár keltegeti és ha szirmait kitérte, méh és pille hamar száll
reája. Édes a méze, meg illatos az álma. De hamar is hervad
és majd pártáját hullatja. Virágnyló tavaszkor a kökénybokor első
díszle a mezőnek, de ha virága lehullott, csak tövise marad azután.

Az ákác is lombos már. Kivirágzik ez is.

A fasor legmagasabb fája tetején fészek van; otromba ne-
héz fészek; akkora mint a kosár.

Alig bírják az ágak a magasban.

Egy pár veréb ugrándozik körülötte; ott laknak, ott élnek védelmébe rejtőznek éjjel, avagy bent is fészkelnek.

Csiripelve kergetőznek és csipogva üldözik egymást; érdekes ezt nézni.

Először odaszáll az egyik, ahol a másik sütkérezik a napon, amire ez átszökik a szélső galyra. Oda is követi amaz; már hangosan szólnak egymásra, de még enged az első, mire ismét kergeti a másik.

Berzenkedik az egyik, rávág a másik; kakas mindakettő és szárnyat bontva csúfolják egymást. Egyszerre csak odaszáll a kis nőtény is. Mintha csak ez volna a veszekedés kitéréséhez a jel: csapkodva, egymás tollát tépegetve és mintha semmi sem volna körülöttük, zsbongva leesnek a földre.

Még a fűben is forgolódnak, szétszakadnak, majd össze-csapnak ismét, mert leszállott a fáról a tojó is és ügyeli: vajjon melyik fog győzni?

A nap az égről pedig mosolyogva nézi. Azután szétrebennnek.

Odajön a szarka is. Nagyot hajlik az ág, amelyre ráült s ő most himbálózik rajta, fényes farkát emelgeti, egyszer majd lebukik — azonban mégse, mert átszökik a másik ágra. Megint himbálózik. De most észrevesz engem. Egyet cserren, meg se gondolja, csak elszáll.

Igyekszik nagyon, mert fél.

A víz szélén álló fűzfákig siet; elbújhatik ott könnyen a lomb között. Pedig ott sincs nyugta s folyton ide-oda ugrál.

Egyszerre csak visszatér, pedig félt. Csak a legközelebbi fáig merészkedik, legtetejébe ül és onnét átszól most. Ujból felriad, újból leül, azonban nem hintázik a galyon, hanem figyel. Megint átszól egyszer, többször, de mindig csak röviden, majd hangosabban és cserregve fel-felröpköd.

Veszedelmet sejt. Fészken ül a párja, ennek szól, ezt félti, ezt figyelmezteti. Mert a fészken ülő nem lát a földre és csak a csőre hegyét dugja ki a nagy kosárból. Még aligha költ; csak őrzy védi kedves otthonát. Azonban nyugtalankodik a hím és békét nem enged. Lopva közeledik és ismét elszáll messzebbre, szinte játszik velem és hívogat, hogy kövessem, oda-oda a fűzekhez; el akar terelni innét, hogy ne bántsam az ákácát, a fészket, a párját, családi boldogságát.

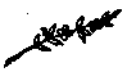
Nem is bántom, csak rávágok a törzsre; — cserr, cserr, szól a him és elszáll. Szótlanul, de sietve kimenekül a fészekből a tojó is és követi óvatos társát.

Most ott vannak a fűzfán. Bokros koronáján fent ül az egyik és figyel. Alul nyugtalankodik a másik. Majd ismét játszanak velem és hívnek oda. Leszállnak a fűbe; ott táncolnak és billegetnek előttem. Fehér-fekete, fényes két madár élénken és hangosan, pajkos mozdulatokkal ugrándozik az üde réten; majd feláll az egyik a vakondtúrás tetejébe és felém néz.

Bájos kis kép.

Én nem bántom a fészket, inkább elballagok alóla. Erre felszállnak a fűzfára és himbálózni megint. Csapkodnak, röpködnek, rekedt hangon cserregnek és űzik egymást... én meg nézem: csak hogy cserrepsz ismét, te kényes, te pajkos szarkamadar!

R. L. A.

Svábország ezred libája.

Bizonyosságul annak, hogy a »butának» elhíresztelt libák egész rendes adag intelligenciával és hűséges ragaszkodással bírnak, szolgálnak e feltétlenül igaz történetek, melyeket Lipp ezredes egy barátjának 1876 febr. 19-én irt.

„Ezredlibánk dicsőségének híre már tuiszárnyalta egész Svábia határait és nem egyszer iródott meg története versben és prózában. Az 1833-ik év tavaszán latta meg az ünnepelt először a napvilágot egy pék házában és társaival napon'a a Neckarhoz hajtották. De csakhamar tudatára ébredt annak, hogy ő valami magasabbra van hivatva és az őrhöz csatlakozott, ki a pékhez közel levő lovas kaszárnyát őrizte, lépten nyomon követte és vigan gágogott mellette. Híába volt minden kergetési kísérlet és mikor holmi házjavítás miatt az őrség a kaszárnya udvarába tétetett, a csukott kapun át az udvarba röpült és itt is az őrséghez szegődött. Az őt kereső és elrabló pékinaestől elszőkött és visszaszőkött kedvenc helyére, míg egy tiszt végre megvette és az őrházikó mellett lakást adott neki. Ugyan ekkor ezred libának iktatták be és egész katonai jelleget öltött. Civil ember nem közeledhetett hozzá anélkül, hogy erélyesen meg ne támadta volna és még az ezredesnek is el kellett tünni, hogy csizmáját

megcsipje, mikor véleménye szerint nagyon közel ment az őrséghez. Az örök mindenkor viszonozták ezt a hűséget és annál is inkább, mert a liba ily módon mindég is figyelmeztette őket az őrjárat közeledtére.

Mikor az ezred Esslingenből Ludwigsburgba ment, nem felejtkeztek meg az ezred libáról és szolgálatát az új helyen éppen úgy folytatta.

Mikor 1846-ban az ezred egy nagy gyakorlatra kivonult, legnagyobb fájdalmára otthon kellett maradnia és vigasztalásul a posta előtti őrséget kereste fel. Sok tanu látta, hogy a liba éppen a postánál állt őrt, mikor meghallotta a visszatérő ezred trombitáját és rögtön egész izgatott lett. A liba száz lépésnyire szállt az ezred elé, előrenyujtott nyakkal gágogott üdvözlét nekik és emelt fővel haladt a katonazene élén a kaszárnyába. A szükségből meglátogatott őrségekre ezután rá sem nézett, hű maradt lovas katona barátaihoz.

Ha a lovakat kivезették az istállóból, a liba közöttük sétált anélkül, hogy valaha is baja történt volna. Tizenhat éves korában az ezred Ludwigsburgból Ulmba ment s ő természetesen vele és ép oly rendületlenül tartott ki az őrség mellett, mint eddig. Kevesen voltak Ulmban, kik el nem látogattak a kaszárnyába, hogy a híres libát láthassák. Különösen az arany ifjuság látogatta gyakran meg. Más liba barátságát mindenkor kerülte. Végre 1853-ban megtámadták őt az aggkor bajai és az őrház mellett befejezte dicsőséges pályafutását, mielőtt huszadik évét elérte volna. Egész Ulm értesült a gyászszesetről és az ezred megőrizte emlékét.

Állatvédelem és állatvilág.

„Állatvédők törvénykönyve.” Az »Országos Állatvédő Egyesület« e munkának bővített, III. kiadását most adta ki. Ez az új kiadás magában foglalja az állatvédelemre vonatkozó összes törvényes határozatok és rendeletek gyűjteményét, valamint az ezekkel összefüggő nevezetesebb intézkedéseket is. E munka továbbá tartalmazza többek közt a mezőgazdaságra nézve hasznos madarak és emlősök teljes elnevezését feltüntető jegyzéket. Ez állatok védelmére a földművelésügyi miniszternek 1901. március 18-án, 24,655. szám alatt kelt rendeletével biztosított. A munka

érdemes szerzője K. Nagy Sándor pestvidéki kir. törvényszéki bíró. A 104 odalt kivevő igen hasznos könyvec kének az ára 60 fillér. A munka kapható a fentnevezett egyesületnél, Budapest, VII., Nefelejts-utca 14. A 60 fillérnek akár bélyegben, akár utalványnyal való beküldése elenében a munkát bérmentesen küldi az egyesület a kívánt címre.

Egy francia generális állatvédő rendelete. Passerieu generális a 10-ik francia csapattest parancsnoka az állatkinzás és a lovak kinzása ellen szigoru rendeletet adott abból az alkalomból, hogy egy tüzmestert felmentett a haditörvényszék, ki a rábízott lovakkal kegyetlenül bánt. Egy pár szótöbbséggel mentették fel, t. generális disciplinaris uton 60 nap börtönnel büntette a tüzmestert, szigoritva nyolc napi cella fogsággal.

A kutya hűsége. Megható esetet mesél a kutya hűségéről egy előfizetőnk. Egy látogatása alkalmával egy teljesen kimerült, elpusztult fekete kutya csatlakozott hozzá, haza kísérte és folytonos könyörgéssel akarta kimutatni különös kívánságát. A finom lelkű megtalálója mindenképpen megakart érteni, kutatott tulajdonosa után és fel is fedezte azt egy házmester személyében. A ház egy lakója Budapestre költözött, ezé volt eredetileg a kutya, el is vitte magával, de az megszökött és vissza Kolozsvárra talált csak a házat nem bírta csudálatosképen megtalálni. A házmester gyermekei óriás örömmel fogadták „krampukt“, náluk is maradt, de naponta hála vizitet tett megmentőjénél.

1903-ra tagsági díjokat befizették.

Dr. Nieara János áll. főgymnasiumi tanár Szamosujvár..... 2

K é r e l e m.

Megkezdve az 1904. évre szóló tagsági díjnyugták szétküldését, tisztelettel felkérjük ugy vidéki, mint helybeli pártfogóinkat, hogy csekély 2 korona évi tagsági díjukat, a melyért kedves, általános elismerésben részesülő havi közlönyünket is kapják, alulírt pénztárhoz mielőbb beküldeni, illetve nyugtájukat kihordónktól, ha azzal jelentkezik, kíváltani sziveskedjenek, hogy további működésünket a szegény állatok védelme érdekében akadálytalanul folytathassuk.

Kolozsvár, 1904. évi június 1-én.

Virányi István,

az egyesület pénztárnoka.